

Att bygga eller inte bygga

AV CLAES ROSENQVIST

FJÄRILN VINGAD

ROMAN AV STEFAN ERIKSSON

Fjäriln vingad är en skålmroman. Stefan Eriksson har omplanterat en gammal genre i en postmodern stockholmsk halv-värld, bland människor i en diffus medie- och reklammiljö. I denna omgivning dväls personer som ännu inte är kändisar men som väldigt gärna vill bli det. De har en aldrig sinande jargong, ett språkflöde som framför allt utvecklas på lokaler med utskänkningstillstånd och som har djupsinnighetens yta utan dess innehåll.

Den norrländske läsaren accepterar beredvilligt att det är så här innefolket snackar på Stockholmskrogarna. Och om han än känner sig främmande inför denna företeelse, så formar sig genremötet till en behagligt munter omväxling från relationsromanerna och det vanliga psykologiska navelskådandet. Det ska sägas först som sist: *Fjäriln vingad* är en förbålt rolig bok.

I mitt fall är det många år sedan ungdomens nattliga sträckläsande avlöstes av trötta försök, där ögonen sällan håller sig öppna i mer än en och en halv sida. *Fjäriln vingad* höll mig vaken i sängen flera timmar längre än vanligt, timmar som interfolierades av förtvivlade försök att skratta med stängd mun. Och ni vet ju hur det brukar gå. Det resulterar i ett kvävt fnittrande som får hela kroppen att hoppa. Ambitionen att inte störa omgivningen slutade gång på gång med yrvakna hustruögon och sömniga frågor om varför sängen stod och skakade.

Komiken etableras såväl i jargongflödet med dess halsbrytande kast och subtila associationer som i de sanslöst dråpliga situationerna. Visst kan det hända att det sammanhangslösa språkflödet breder ut sig lite väl mycket och hotar styrfarten i berättelsen, men då leker författaren också med detta, låter berättarrösten avbryta sig mitt inne i någon vindlande tanke och lova att omedelbart återgå till handlingen. Även de berättartekniska problemen görs till en del av underhållningen.

Själva uppslaget till boken är smått genialt. I deras vanliga livsmiljö, d.v.s. på krogen, kommer tre unga män överens om att göra det stora makthavar-

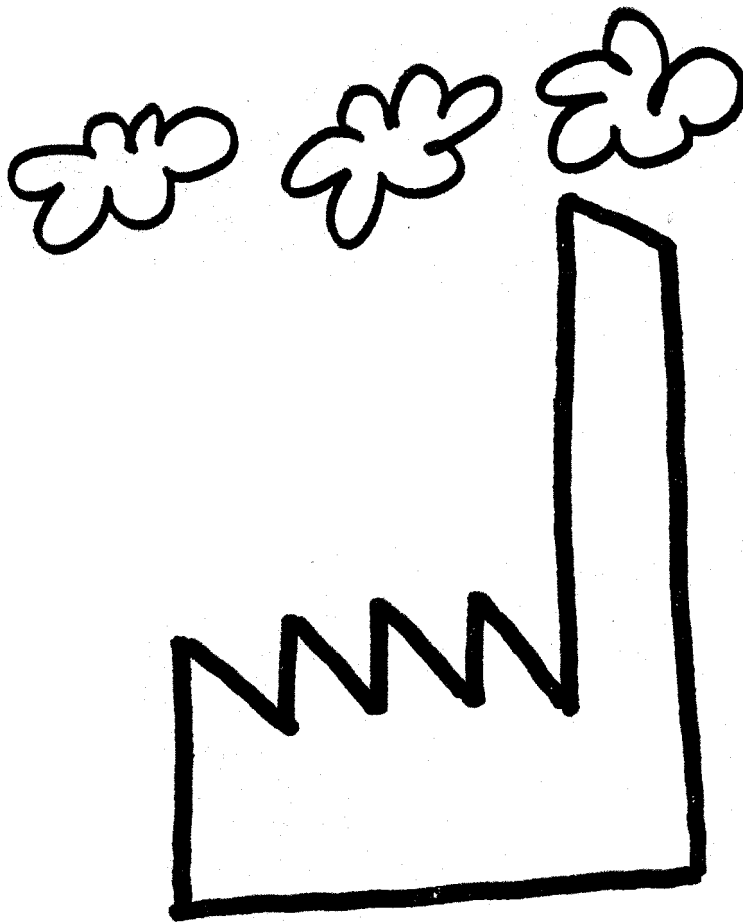

Bild: Patrik STHLM

och mediatestet. Man låter tillverka en skylt, inget taffligt handtextat plakat utan en skylt med full vägverkskvalitet. På skylten står det: "Skanska bygger raffinaderi – klart våren 2004". Skylten monteras på helt professionella järnstolpar med cementklumpar i nedre änden och grävs fast inne i Hagaparken, just där tre parkvägar möts.

För att underblåsa den förväntade utvecklingen trycker de tre upp stickers och protestknappar med texten "Stoppa fjäriln vingad-raffinaderiet" och sprider dessa över staden. Därefter är det bara att infiltrera den aktionsgrupp som omedelbart bildas och förse lämpliga medier, som Radio Stockholm och CNN, med lätt vinklad information. Tidpunkten är den bästa möjliga, mitt i heta semestersommarren. Stadshuset bemannas endast av Stockholms stolligaste lokalpolitiker, statsministern driver till havs i ett försök att med fiskesnipan ta sig in från sommarstället för att dementera, en sommarledig kulturminister säger något dumt till en journalist, från Skanska hörs ingenting och händelse-

förloppet rullar vidare, allt längre utanför medveten kontroll.

Stefan Eriksson fuskar lite med berättartekniken. *Fjäriln vingad* är skriven som en jag-roman. Det är en av de tre sammansvurna som har ordet. Detta är normalt ett grepp som används för att se händelseförloppet ur ett visst perspektiv och där jagpersonen bara har kunskap om det självupplevda. Visserligen antyds det i en bisats ("så här i efterhand") i den korta inledningen att berättarjaget kan ha fått en del information senare, men under handlingens gång kastas vi mellan ett stort antal personer och situationer på ett allvetande sätt. Ibland blir hoppen så många att det kan bli lite svårt att följa de olika trådarna. Det händer att man får hålla fast blädderfingrarna för att inte hoppa över några sidor och utan avbrott följa ett spännande spår vidare.

Mot slutet ändrar Eriksson ytterligare på spelreglerna. Några av de centrala personerna försvinner en tid ur såväl berättarjagets som den allvetande berättelsens synkrets. Detta för att